

**АЛКАЛОИД АД СКОПЈЕ
СТАТУТАРНИ КОНСОЛИДИРАНИ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И
ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ
ЗА ГОДИНАТА ЗАВРШЕНА НА
31 ДЕКЕМВРИ 2016**

СОДРЖИНА	Страна
ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ	1
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА	3
КОНСОЛИДИРАН БИЛАНС НА УСПЕХ	4
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	5
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА	6
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ	7
БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ	8
ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ ЗА ДРУШТВОТО	8
СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ	8
ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ	25
СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ	27
СЕГМЕНТНО ИЗВЕСТУВАЊЕ	28
МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	30
НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	31
ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ	32
ВЛОЖУВАЊА ВО ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА	35
ЗАЛИХИ	36
ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИТЕ	36
ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА	36
ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	37
АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ	37
ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ	38
ОБВРСКИ ЗА КРЕДИТИ	38
ОБВРСКИ ЗА ОТПРЕМНИНИ	39
ОДЛОЖЕНИ ДАНОЦИ	40
ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИ И ОСТАНАТИ ОБВРСКИ	40
РЕЗЕРВИРАЊА ЗА ОСТАНАТИ ОБВРСКИ И ТРОШОЦИ	41
ОСТАНАТИ ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО	41
ОСТАНАТИ РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО	41
ВИДОВИ НА ТРОШОЦИ	41
ТРОШОЦИ НА ВРАБОТЕНИ	42
ОПЕРАТИВЕН ЛИЗИНГ	42
ТРОШОЦИ НА ФИНАНСИРАЊЕ	42
ДАНОК НА ДОБИВКА	42
ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА	43
ДИВИДЕНДА	43
ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ	43
ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ	43
ОДНОСИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ	43
ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ	44

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО СОПСТВЕНИЦИТЕ И РАКОВОДСТВОТО НА АЛКАЛОИД АД Скопје

Извршивме ревизија на приложените консолидирани финансиски извештаи (стр. 3 до 44) на АЛКАЛОИД АД Скопје и подружниците (во понатамошниот текст “Друштвото”), кои се состојат од консолидираниот извештај за финансиска состојба на 31 декември 2016 година и консолидираниот извештај за сеопфатна добивка, консолидираниот извештај за промени во главнината и консолидираниот извештај за парични текови за годината што тогаш завршува и прегледот на значајните сметководствени политики и останати објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за консолидираниите финансиски извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија и интерна контрола за која раководството смета дека е неопходна за подготвување на консолидираниите финансиски извештаи кои не содржат материјално погрешно прикажување, без разлика дали тоа е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија и стандардите за ревизија кои се во примена во Република Македонија. Овие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата на начин кој ќе ни овозможи да добиеме разумно уверување дека консолидираниите финансиски извештаи не содржат материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на постапки за собирање на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во консолидираниите финансиски извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од значајно погрешно прикажување на консолидираниите финансиски извештаи, настанато како резултат на измама или грешка. При проценувањето на овие ризици ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на консолидираниите финансиски извештаи на Друштвото со цел дизајнирање на ревизорски постапки кои што се соодветни на околностите, но не и со цел на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка за соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на консолидираниите финансиските извештаи.

Веруваме дека ревизорските докази кои ги имаме собрано се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според наше мислење, консолидираниите финансиски извештаи ја прикажуваат реално и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на АЛКАЛОИД АД Скопје на ден 31 декември 2016 година како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш завршува во согласност со сметководствената регулатива која се применува во Република Македонија.

(продолжува)

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО СОПСТВЕНИЦИТЕ И РАКОВОДСТВОТО НА АЛКАЛОИД АД Скопје (продолжение)

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е одговорно за изготвување на консолидираниот годишен извештај и консолидираната годишна сметка во согласност со Законот за трговски друштва и истите беа прифатени и одобрени од Раководството на Друштвото на ден 10 февруари 2017 година. Наша одговорност е да издадеме мислење во врска со конзистентноста на консолидираниот годишен извештај со консолидираната годишна сметка и консолидираните финансиски извештаи на Друштвото. Ние ги извршивме нашите постапки во согласност со Законот за ревизија на Република Македонија и Меѓународниот стандард за ревизија 720 – Одговорности на ревизорот во врска со други информации во документи кои содржат ревидирани консолидирани финансиски извештаи. Според наше мислење историските финансиски информации обелоденети во консолидираниот годишен извештај се конзистентни со консолидираната годишна сметка и приложените ревидирани консолидирани финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2016 година.

Лидија Нануш
Овластен ревизор
Директор

Александар Аризанов
Овластен ревизор

1 март 2017 година
Дилоит ДОО Скопје

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

	Белешка	За годината што завршува на 31 декември	
		2016	2015
Средства			
Постојани средства			
Материјални средства	6	4.068.330	3.934.917
Нематеријални средства	7	1.339.186	1.202.558
Одложени даночни средства	18	17.817	19.507
Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	9	4.649	3.514
Останати долгорочни побарувања	12	8.728	3.091
		5.438.710	5.163.587
Тековни средства			
Залихи	10	2.393.188	2.028.759
Побарувања од купувачите	11	2.224.712	1.889.988
Останати побарувања	12	256.998	268.550
Пари и парични еквиваленти	13	277.638	389.921
		5.152.536	4.577.218
Вкупно средства		10.591.246	9.740.805
Акционерска главнина и обврски			
Капитал и резерви			
Акционерски капитал	14	2.197.095	2.197.095
Законски резерви		612.785	611.914
Останати резерви	15	1.347.099	1.319.863
Задржана добивка		4.285.645	3.890.742
Малцински удел		781	813
		8.443.405	8.020.427
Долгорочни обврски			
Долгорочни кредити	16	67.620	25.055
Обврски за отпремнини	17	26.885	25.898
Одложени даночни обврски	18	8	5
		94.513	50.958
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачите и останати обврски	19	1.592.425	1.320.789
Данок на добивка		20.914	19.948
Краткорочни кредити	16	439.989	328.683
		2.053.328	1.669.420
Вкупно обврски		2.147.841	1.720.378
Вкупно акционерска главнина и обврски		10.591.246	9.740.805

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи се интегрален дел на овие финансиски извештаи и треба да се читаат во врска со истите.

Консолидираните финансиски извештаи се одобрени од страна на Управниот одбор на Друштвото на ден 10 февруари 2017 година.

Одобрено од:

Живко Мукаетов
Генерален директор

Виктор Стојчевски
Финансиски директор

КОНСОЛИДИРАН БИЛАНС НА УСПЕХ

	Белешка	За годината што завршува на 31 декември	
		2016	2015
Продажби	5	8.292.770	7.860.414
Трошоци содржани во продадени готови производи и трговски стоки	23	<u>(4.548.509)</u>	<u>(4.289.684)</u>
Бруто добивка		3.744.261	3.570.730
Трошоци за истражување и развој	23	(71.498)	(58.942)
Трошоци на продажба и маркетинг	23	(2.433.623)	(2.296.241)
Административни трошоци	23	(385.509)	(308.408)
Резервирања за останати обврски и трошоци	20	(1.091)	(1.200)
Останати приходи од работењето	21	300.623	384.213
Останати расходи од работењето	22	<u>(298.708)</u>	<u>(509.180)</u>
Добивка од работењето		854.455	780.972
Трошоци на финансирањето (нето)	26	<u>(12.407)</u>	<u>(15.462)</u>
Добивка пред оданочување		842.048	765.510
Данок на добивка	27	<u>(110.230)</u>	<u>(99.043)</u>
Нето добивка за годината		<u>731.818</u>	<u>666.467</u>
Расположливо на:			
– Акционерите на Друштвото		731.850	666.785
– Малцински удел		<u>(32)</u>	<u>(318)</u>
Нето добивка за годината		<u>731.818</u>	<u>666.467</u>
Заработувачка по акција (во денари)			
- Основна	28	<u>516,60</u>	<u>470,47</u>

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи се интегрален дел на овие финансиски извештаи и треба да се читаат во врска со истите.

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА

	Белешка	За годината што завршува на 31 декември	
		2016	2015
Нето добивка		731.818	666.467
Останата сеопфатна добивка:			
Објективна вредност на вложувањата	15	1.135	199
Ревалоризација на средства	15	-	-
Курсни разлики	15	26.101	(13.566)
Останата сеопфатна добивка по оданочување		27.236	(13.367)
Вкупно останата сеопфатна добивка		759.054	653.100

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи се интегрален дел на овие финансиски извештаи и треба да се читаат во врска со истите.

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА
За годината што завршува на 31 декември 2016

	Расположливо за акционерите на Друштвото						Вкупно
	Акционерски капитал	Премии од акции	Законски резерви	Останати резерви	Задржана добивка	Малцински удел	
На 1 јануари 2015	2.197.095	-	609.666	1.333.230	3.529.699	1.132	7.670.822
Објективна вредност на вложувањата (Белешка 9)	-	-	-	199	-	-	199
Корекции минати години	-	-	-	-	(1.708)	-	(1.708)
Издвојувања за резерви	-	-	874	-	(874)	-	-
Дивиденда и данок на исплатена дивиденда (Белешка 29)	-	-	-	-	(298.606)	-	(298.606)
Нето добивка за годината	-	-	-	-	666.785	(318)	666.467
Курсни разлики	-	-	1.374	(13.566)	(4.554)	(1)	(16.747)
На 31 декември 2015	2.197.095	-	611.914	1.319.863	3.890.742	813	8.020.427
Објективна вредност на вложувањата (Белешка 9)	-	-	-	1.135	-	-	1.135
Издвојувања за резерви	-	-	806	-	(806)	-	-
Дивиденда и данок на исплатена дивиденда (Белешка 29)	-	-	-	-	(326.480)	-	(326.480)
Нето добивка за годината	-	-	-	-	731.850	(32)	731.818
Курсни разлики	-	-	65	26.101	(9.661)	-	16.505
На 31 декември 2016	2.197.095	-	612.785	1.347.099	4.285.645	781	8.443.405

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи се интегрален дел на овие финансиски извештаи и треба да се читаат во врска со истите.

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ

	За годината што завршува на 31 декември	
	2016	2015
Парични текови од редовните активности		
Наплатено од купувачи	8.095.109	8.613.708
Платено на добавувачите и вработените	(7.276.073)	(7.381.337)
Паричен тек од работењето	819.036	1.232.371
Приливи од камати	5.928	15.038
Нето парични текови од редовни активности	824.964	1.247.409
Парични текови од инвестициони активности		
Набавка на основни средства	(616.146)	(778.756)
Приливи од дивиденди	462	-
Останати одливи од вработените	(61.678)	(70.216)
Нето пари користени во инвестициони активности	(677.362)	(848.972)
Парични текови од финансиски активности		
Приливи од кредити	1.827.093	2.185.458
Отплата на кредити	(1.770.720)	(2.370.744)
Платени камати	(16.384)	(20.448)
Надоместоци на акционерите и данок на исплатена дивиденда и други распределби од добивката	(299.010)	(273.494)
Нето пари користени во финансиски активности	(259.021)	(479.228)
Нето намалување на пари и парични еквиваленти	(111.419)	(80.791)
Пари и парични еквиваленти на почеток на годината	389.921	479.300
Курсни разлики	(864)	(8.588)
Пари и парични еквиваленти на крајот на годината	277.638	389.921

Белешките кон консолидираните финансиски извештаи се интегрален дел на овие финансиски извештаи и треба да се читаат во врска со истите.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ ЗА ДРУШТВОТО

Алкалоид АД Скопје (во понатамошниот текст: Друштвото) и неговите подружници произведува и продава разновидни фармацевтски, хемиски и козметички производи, како и производи од билно потекло. Алкалоид АД Скопје се состои од седумнаесет подружници и една фондација во Република Македонија и други земји. Имињата на подружниците се дадени во точка 2.4 од Белешките кон консолидираните финансиски извештаи.

Производството на Друштвото се одвива на локациите во Скопје и Белград.

Алкалоид АД Скопје, матичното друштво е акционерско друштво, основано и со седиште во Република Македонија. Адресата на Друштвото е:

Бул. Александар Македонски 12, 1000 Скопје Република Македонија

Акциите на Алкалоид АД Скопје котираат на официјалниот пазар на Македонската берза за хартии од вредност од 2002 година.

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики кои се применети при изготвувањето на консолидираните финансиски извештаи се дадени подолу. Сметководствените политики се применуваат конзистентно во текот на целата презентирана година.

2.1 Основа за подготовка на консолидираните финансиски извештаи

Во согласност со одредбите на Законот за трговски друштва (“Службен весник на РМ” бр.28/04, 84/05, 71/06, 25/07, 87/08, 17/09, 23/09, 42/10, 48/10, 8/11, 21/11, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16 и 61/16) правните лица во Република Македонија имаат обврска да водат сметководство и да подготвуваат консолидирани финансиски извештаи во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во Службен весник на Република Македонија.

На 29 декември 2009 година, донесен е нов Правилник за водење сметководство (“Службен весник на РМ” 159/09, 164/10 и 107/11) во кој се објавени Меѓународните сметководствени стандарди (МСС), Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), заедно со толкувањата на Постојниот комитет за толкување (ПКТ) и толкувањата на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ), утврдени и издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС) заклучно со 1 јануари 2009 година. Овој правилник се применува од 1 јануари 2010 година.

Меѓутоа, до датумот на составување на придружните консолидирани финансиски извештаи не се преведени и објавени сите измени и дополнувања на МСС/МСФИ и толкувањата на КТМФИ кои стапиле на сила за годишните периоди кои започнуваат на 1 јануари 2009 година. Притоа придружните консолидирани финансиски извештаи на Друштвото се прикажани во согласност со билансните шеми објавени во Правилникот за формата и содржината на годишната сметка (“Службен весник на Република Македонија” бр. 60/14), чиј сет на консолидирани финансиски извештаи отстапува од оние дефинирани во МСС 1 - Презентирање на консолидирани финансиските извештаи и притоа во поединечни делови отстапува од начинот на презентација на одредени билансни позиции предвидени со наведениот стандард. Објавените стандарди и толкувања кои се на сила во тековниот период, а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени, како и објавените стандарди и толкувања кои сè уште не се во примена се обелоденети во белешките 2.2 и 2.3.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.1 Основа за подготвување на консолидираните финансиските извештаи (продолжение)

Во врска со погоре наведеното, а имајќи ги во предвид потенцијално материјалните значајни ефекти од разликите помеѓу сметководствените прописи на Република Македонија и МСФИ/МСС, кои можат да имаат влијание на реалноста и објективноста на консолидираните финансиски извештаи на Друштвото, придружените консолидирани финансиски извештаи не можат да се сметаат за консолидирани финансиски извештаи изготвени во согласност со МСФИ и МСС.

Консолидираните финансиски извештаи се составени во согласност со принципот на набавна вредност, освен ако не е поинаку наведено во сметководствените политики кои се дадени во натамошниот текст.

Во составувањето на консолидираните финансиски извештаи Друштвото ги применува сметководствените политики наведени во белешката 2.

Износите содржани во консолидираните финансиски извештаи на Друштвото се прикажани во илјади македонски Денари. Денарот претставува официјална валута на известување во Република Македонија.

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои се во сила во тековниот период а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени

На денот на издавањето на овие консолидирани финансиски извештаи, подолу наведените стандарди и измени на стандарди беа издадени од страна на Одборот за меѓународни сметководствени стандарди, и толкувања објавени од страна на Комисијата за толкувања за меѓународно финансиско известување, но истите не се официјално усвоени во Република Македонија.

- Измени на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Измени со кои се подобруваат обелоденувањата на објективната вредност и ризикот на ликвидност (ревидиран во март 2009, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2009 година);
- Измени на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Дополнителни исклучоци за ентитети кои прв пат ги применуваат МСФИ. Измените се однесуваат на средствата во индустријата за нафта и гас и утврдување дали договорите содржат лизинг (ревидиран во јули 2009, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година);
- Измени и дополнувања на различни стандарди и толкувања како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ објавен на 16 април 2009 година (МСФИ 5, МСФИ 8, МСС 1, МСС 7, МСС 17, МСС 36, МСС 39, КТМФИ 16) – првенствено со намера да се отстранат неусогласеностите и појаснување на формулацијата во текстот (измените на стандардите се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година, додека измените на КТМФИ за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година);
- Измени на МСС 38 “Нематеријални средства” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година);

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои се во сила во тековниот период а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени (продолжение)

- Измени на МСФИ 2 “Плаќање врз основа на акции” – Измени како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ (ревидиран во април 2009 година, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година) и измени кои се однесуваат на трансакции на групни готовински плаќања врз основа на акции (ревидиран во јуни 2009 година, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година);
- Измени на КТМФИ 9 “Повторна проценка на вградените деривативи” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година) и МСС 39 “Финансиски инструменти: Признавање и мерење” – Вградени деривативи (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 30 јуни 2009 година);
- КТМФИ 18 “Пренос на средства од купувачи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година);
- “Сеопфатна рамка за финансиско известување на 2010 година” што претставува измена на “Рамката за подготовка и прикажување на финансиските извештаи” (применлива за пренос на средства од купувачи примени на или по септември 2010 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Ограничен исклучок од споредбени обелоденувања пропишани во рамките на МСФИ 7 кај ентитети кои прв пат го применуваат МСФИ (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2010 година);
- Дополнувања на МСС 24 “Обелоденувања за поврзани страни” – Поедноставени барања за обелоденувања кај ентитети кои се под (значителна) контрола или влијание на владата и појаснување на дефиницијата за поврзани страни (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);
- Дополнувања на МСС 32 “Финансиски инструменти: презентирање” – Сметководство за правата на издавање на нови акции (применлив за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 февруари 2010 година);
- Дополнувања на различни стандарди и толкувања “Подобрувања на МСФИ (2010)” како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ објавен на 6 мај 2010 година (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 7, МСС 1, МСС 27, МСС 34, КТМФИ 13) – првенствено со намера да се отстранат неусогласеностите и појаснување на формулацијата во текстот (поголем број од дополнувањата ќе бидат применливи за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);
- Дополнувања на КТМФИ 14 “МСС 19 – Ограничување на дефинираните примања, минималните барања за финансирање и нивната интеракција” Авансна уплата на минимални средства потребни за финансирање (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои се во сила во тековниот период а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени (продолжение)

- КТМФИ 19 “Подмирување на финансиски обврски со инструменти на главнината” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2010 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Висока хиперинфлација и отстранување на фиксни датуми за ентитети кои прв пат го применуваат МСФИ (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2011 година);
- Дополнувања на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Пренос на финансиски средства (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2011 година);
- Дополнувања на МСС 12 “Даноци на добивка” – Одложен данок: поврат на средствата кои се наоѓаат во основата (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2012 година);
- МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 11 “Заеднички аранжмани” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 13 “Мерење на објективната вредност” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСС 27 (ревидиран во 2011) “Поединечни финансиски извештаи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСС 28 (ревидиран во 2011) “Вложувања во придружени правни лица и заеднички вложувања” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Државни кредити (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Порамнување на финансиски средства и финансиски обврски (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12 “Консолидирани финансиски извештаи, Заеднички аранжмани и Обелоденувања на вложувања во други правни лица: Упатство за преодна примена” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои се во сила во тековниот период а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени (продолжение)

- Дополнувања на МСС 1 “Презентација на финансиски извештаи” - Презентација на ставки од Останата сеопфатна добивка (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2012 година);
- Дополнувања на МСС 19 “Користи за вработените” – Подобрување на сметководството за користи по престанување на работниот однос (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклус 2009-2011) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСС 1, МСС 16, МСС 32 и МСС 34) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- КТМФИ 20 “Трошоци за откривка во фазата на производство на површински рудници” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи”, МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица” и МСС 27 “Поединечни финансиски извештаи” – Вложувачки правни лица (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 32 “Финансиски инструменти: Презентирање” - Порамнување на финансиски средства и финансиски обврски (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 36 “Обезвреднување на средствата” – Обелоденувања за надоместувачка вредност за нефинансиски средства (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 39 “Финансиски инструменти: Признавање и мерење”;
- Замена на деривативи и продолжување на сметководството за хеџинг трансакции (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- КТМФИ 21 “Давачки” (толкување применливо за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 19 “Користи за вработените” – Планови за дефинирани користи: Придонеси за вработените (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои се во сила во тековниот период а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени (продолжение)

- Дополнувања на различни стандарди “Подобрувања на МСФИ (циклус 2010-2012) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 2, МСФИ 3, МСФИ 8, МСФИ 13, МСС 16, МСС 24 и МСС 38) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклус 2011-2013) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 13 и МСС 40) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година).
- МСФИ 14 “Одложени сметки согласно законската регулатива” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи”, МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица”и МСС 28 “Учества во придружени правни субјекти и заеднички вложувања” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСФИ 11 “Заеднички аранжмани” – Сметководство за стекнати удели во заеднички операции (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 1 “Презентација на финансиски извештаи” – Иницијатива за обелоденување (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 16 “Недвижности, постројки и опрема” и МСС 38 “Нематеријални средства” – Појаснување на прифатливите методи за пресметка на амортизација (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на и по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 16 “Недвижности, постројки и опрема” и МСС 41 “Земјоделство” – Земјоделство: плодородни стебла (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 27 “Поединечни финансиски извештаи” – Метод на главнина во поединечни финансиски извештаи (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклус 2012-2014) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 5, МСФИ 7, МСС 19 и МСС 34) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година).

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.3 Објавени стандарди и толкувања кои сè уште не стапиле на сила во тековниот период

На денот на издавањето на овие консолидирани финансиски извештаи објавени се следните стандарди, нивните дополнувања и толкувања кои сè уште не стапиле на сила:

- МСФИ 9 “Финансиски инструменти” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- МСФИ 15 “Приходи од договори со купувачи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2017 година);
- МСФИ 16 “Лизинг” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година);
- Измени на МСФИ 2 “Плаќање врз основа на акции” – Класификација и мерење на трансакции (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- Измени на МСФИ 4 “Договори за осигурување” – Со примена на МСФИ 9 “Финансиски инструменти” и МСФИ 4 “Договори за осигурување” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година или кога МСФИ 9 “Финансиски инструменти” се применува прв пат);
- Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи” и МСС 28 “Учества во придружени правни субјекти и заеднички вложувања” – Продажба или доделување на средства помеѓу инвеститорот и неговиот придружен субјект или заедничко вложување и понатамошни дополнувања (почетниот датум на примена е одложен на неопределено време се додека проектот за истражување на методот на главнина не биде завршен);
- Измени на МСС 7 “Извештај за паричните текови” – Иницијатива за обелоденувања (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2017 година);
- Измени на МСС 12 “Даноци на добивка” – Признавање на одложени даночни средства за нереализирани загуби (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2017 година);
- Дополнувања на МСС 40 “Вложувања во недвижности” – Преноси на вложувања во недвижности (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклус 2014-2016) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 12 и МСС 28) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и терминолошки објаснувања (промените на МСФИ 12 се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година додека промените на МСФИ 1 и МСС 28 се применливи за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.3 Објавени стандарди и толкувања кои сè уште не стапиле на сила во тековниот период (продолжение)

- КТМФИ 22 “Трансакции и аванси во странска валута” (толкување применливо за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);

Раководството го проценува влијанието на промените на МСС, новите МСФИ и толкувањата на консолидираните финансиски извештаи. Иако поголем дел од овие промени не се применливи во работењето на Друштвото, раководството не изразува експлицитна и безрезервна изјава за усогласеноста на консолидираните финансиски извештаи со МСС и МСФИ, кои се применуваат на периодот прикажан во приложените консолидирани финансиски извештаи.

Подготвувањето на консолидираните финансиски извештаи во согласност со Законот за трговски друштва и Правилникот за водење на сметководство бара примена на проценки и претпоставки од страна на менаџментот на Друштвото, кои влијаат врз искажаните позиции во консолидираните финансиски извештаи. Иако проценките на раководството се базираат на разумни информации и познавања за настаните и активностите, фактичките резултати може да се разликуваат од проценетите. Проценките на раководството се прикажани во Белешка 4.

2.4 Подружници

Подружниците се правни лица кај кои Друштвото има контрола врз финансиските и деловните политики и поседува повеќе од една половина од гласачките права. Постоенето на и ефектот од поседувањето на гласовите се зема во предвид при одредување дали Друштвото има контрола врз друго правно лице. Набавната вредност на вложувањето претставува објективна вредност на даденото средство. Друштвото ги евидентира вложувањата по нивната набавна вредност намалена за евентуално обезвреднување.

Подружниците се целосно консолидирани од моментот на воспоставување на контрола од страна на Друштвото врз истите. Подружниците се елиминираат од консолидацијата во моментот на престанок на контролата од страна на Друштвото.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.4 Подружници (продолжение)

Приложените консолидирани финансиски извештаи ги опфаќаат финансиските извештаи на матичното друштво Алкалоид АД Скопје и следните подружници:

	2016	2015
	<u>учество</u>	<u>учество</u>
Алкалоид ДОО Загреб, Хрватска	100%	100%
Алкалоид ДОО Белград, Србија	100%	100%
Алкалоид ИНТ ДОО Љубљана, Словенија	100%	100%
Алкалоид ДОО Сараево, Босна и Херцеговина	100%	100%
Алкалоидфарм СА Фрибург, Швајцарија	100%	100%
Алкалоид ЕООД Софија, Бугарија	100%	100%
АЛК&КОС Фармацеутицалс Шпк Приштина, Косово	100%	100%
Алкалоид Билна аптека ДООЕЛ Скопје, Македонија	100%	100%
Алкалоид Конс ДООЕЛ Скопје, Македонија	100%	100%
Алкалоид УСА ЛЛЦ Колумбус, Охајо САД	49%	49%
Фондација „Трајче Мукаетов” Скопје, Македонија	100%	100%
Алкалоид ДОО Подгорица, Црна Гора	100%	100%
ООО Алкалоид РУС Москва, Русија	100%	100%
Алкалоид ФАРМ ДОО Љубљана, Словенија	100%	100%
Алкалоид Веледрогерија ДОО Белград, Србија	100%	100%
Алкалоид Иљач ТЛС Истанбул, Турција	100%	100%
АЛКА-ЛАБ ДОО Љубљана, Словенија	100%	100%
Алкалоид Шпк Тирана, Албанија	100%	-
ТОВ Алкалоид Киев, Украина	100%	-

Иако вложувањето на Алкалоид АД Скопје во Алкалоид УСА ЛЛЦ Колумбус, Охајо САД изнесува 49%, Друштвото поседува контрола.

Во текот на 2016 година, регистрирана е нова подружница во Република Албанија, со седиште во Тирана и нова подружница во Украина, со седиште во Киев. Во 2015 година Друштвото изврши зголемување на вложувањето во четири свои подружници и тоа во Алкалоид Конс ДООЕЛ, Скопје Македонија за износ од 80.000 илјади денари, во АЛКА-ЛАБ ДОО, Љубљана за износ од 150 илјади евра, во ООО Алкалоид РУС, Москва во износ од 120 милиони рубљи и во Алкалоид ДОО Загреб во износ од 10 илјади евра.

Друштвото има претставништва во Русија, Босна и Херцеговина и Албанија. Резултатите од работењето на претставништвата се вклучени во финансиските извештаи на матичното друштво.

2.5 Сегментно известување

Известувањето по оперативни сегменти е конзистентно со начините на интерно известување за потребите на Управниот одбор. Управниот одбор е одговорен за стратешките одлуки за секој од сегментите.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.5 Сегментно известување (продолжение)

На 31 декември 2016 година, Друштвото беше организирано во четири известувачки сегменти:

- **Фармација** - производство и продажба на лекови за хумана медицина, ветеринарни лекови и фармацевтски суровини,
- **Хемија** - производство и продажба на хемиски производи,
- **Козметика** - производство и продажба на козметички производи,
- **Билкарство** - производство и продажба на производи од билно потекло .

Севкупната производна програма на фармацевтски производи на Алкалоид - Фармација се состои од следниве фармацевтски форми:

- Орални цврсти дозни форми: Таблети - конвенционално и модифицирано ослободување, филм-таблети, обложени таблети, подјазични таблети, капсули, сув прашок за орална суспензија.
- Течни дозни форми за орална употреба: Раствори за орална употреба, сирупи, суспензии.
- Топикални препарати: Кремови, масти, раствори, гелови, спрејови, вагиналети, супозитории.
- Стерилни дозни форми: Парентерални мало-волуменски, капки за очи, масти за очи.

Покрај капацитетите за производство на готови фармацевтски производи Алкалоид-Фармација има погон за екстракција на опиоиди, кој вклучува производство на морфин и негови деривати како фармацевтски суровини.

Сегментот Алкалоид - Хемија денес има развиена програма за производство на хемикалии и реагенси од органско и неорганско потекло, со ра, ригисс, ригум и со фармакопејски квалитети. Истите се наменети за лабораториите во институтите, факултетите, клиниките, фармацевтската и козметичката индустрија, како и во процесите на производство на други индустрии.

Палетата на производи на Алкалоид - Козметика се состои од производите за нега на кожа, производите за нега на детска кожа, сапуни, производите за нега на коса, производите за нега на заби, парфемската колекција за мажи, парфемската колекција за жени, како и козметиката за домаќинството. Состојките кои се составен дел на производите се набавуваат од добавувачи кои ги задоволуваат високите стандарди за квалитет и истите се во согласност со барањата на Европската директива за квалитетен козметички производ.

Главни дејности во Алкалоид - Билкарство се обработка, мешање и пакување на билни суровини како корени, листови, овошје, семе итн.

Приходите по сегменти се приходи кои се обелоденети во билансот на успех на Друштвото, коишто се директно поврзани со работењето на сегментот и соодветен дел од останатите приходи на Друштвото кои што се распределени на разумна основа на сегментот.

Расходите по сегменти се расходи кои се обелоденети во билансот на успех на Друштвото, коишто се директно поврзани со работењето на сегментот и соодветен дел од останатите расходи на Друштвото кои што се распределени на разумна основа на сегментот.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.5 Сегментно известување (продолжение)

Нето оперативните средства на Друштвото се состојат примарно од материјални и нематеријални средства, залихи и побарувања намалени за нето оперативните обврски, додека нето финансиските средства на Друштвото примарно се состојат од парични средства и парични еквиваленти, останати тековни финансиски средства намалени за финансиски обврски, одложен данок и данок на добивка.

Сметководствените политики на сегментите се исти со сметководствените политики на Друштвото. Ова се всушност податоците кои што се репортираат на управувачките структури за целите на донесување одлуки за распределба на ресурсите и за оценување на резултатите од работењето на сегментите.

2.6 Наеми

Плаќањата за оперативен наем се признаени како расход во консолидираниот Биланс на успех на праволиниска основа во рамките на времетраењето на наемот.

2.7 Курсни разлики

Валута за вреднување и обелоденување

Валута за вреднување и обелоденување на трансакциите на Друштвото е македонскиот Денар. Износите вклучени во консолидираниите финансиски извештаи се прикажани во илјади Денари.

Трансакции и состојби

Трансакциите направени во странски средства на плаќање се пресметуваат во македонски Денари по курсот кој важел на денот на трансакцијата. Курсните разлики настанати од таквите трансакции во текот на годината и од сведувањето на средствата и обврските искажани во странски средства за плаќање по курсот кој важел на денот на Консолидираниот Извештај за финансиската состојба, се искажуваат во Консолидираниот Биланс на успех како приходи или расходи. Курсните разлики настанати од искажувањето во Денари на вложувањата изразени во странски средства за плаќање, се прикажани во главнината.

Подружници

Резултатите од подружниците, кои што не делуваат во услови на хиперинфлација и имаат различна функционална валута од валутата за обелоденување, се искажани во валутата за обелоденување како што следи:

Средствата и обврските се пресметани според крајниот курс на денот на Консолидираниот Извештај за финансиската состојба;

Приходите и расходите се пресметани со примена на просечниот курс за периодот на известување (освен ако просечниот курс не претставува разумна основа за изразување на кумулативниот ефект на курсевите на денот на трансакцијата, во кој случај е користен курсот на трансакцијата); и

Курсните разлики произлезени од погоренаведеното се прикажани како посебна ставка во капиталот.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.8 Материјални средства

Материјалните средства иницијално се прикажуваат по нивната набавна вредност. Земјиштето, градежните објекти и дел од опремата се прикажани по нивната пазарна вредност, врз основа на процена направена од страна на независен проценител, намалени за исправката на вредноста. Набавната вредност заедно со акумулираната исправка на вредноста се корегирани за ефектот на ревалоризацијата што произлегува од нивната проценка, со цел сегашната вредност да е еднаква на објективната вредност. Останатите материјални средства, се искажани по нивната набавна вредност намалена за исправката на вредноста. Набавната вредност претставува фактурна вредност на набавените материјални средства зголемена за сите трошоци настанати до нивното ставање во употреба.

Издатоците за реконструкција, адаптација или друго вложување со кои се зголемува корисниот век на употреба или капацитетот се капитализираат со нивното настанување. Трошоците за редовно одржување и поправки се евидентираат на товар на трошоците на работењето во моментот на нивното настанување.

Позитивниот ефект од проценката на материјалните средства се евидентира на главнината како ревалоризациона резерва. Негативниот ефект од проценката на материјалните средства се евидентира на главнината, до износот на ревалоризационата резерва на одредено средство, а разликата се евидентира во Консолидираниот Биланс на успех. Остатокот од ревалоризационата резерва се пренесува на задржаната добивка во моментот на отуѓувањето на средството.

Земјиштето не се амортизира. Амортизацијата на останатите материјални средства се пресметува со примена на праволиниската метода и е наменета за алоцирање на набавната или проценетата вредност на основните средства во еднакви годишни износи во текот на предвидениот век на употреба на материјалните средства. Предвидениот корисен век на средствата е:

Згради	20 - 40 години
Опрема за производство	10 - 20 години
Возила	4 години
Мебел, компјутери и останата опрема	4 - 10 години

Резидуалната вредност на средствата и нивниот предвиден век на користење се проценува на датумот на Консолидираниот Извештај за финансиската состојба и се корегира доколку е потребно.

Сегашната вредност на материјалните средства се намалува до износот на надоместувачката вредност во случај кога сегашната вредност е повисока од проценетата надоместувачка вредност.

Отстапените или на друг начин отуѓени материјални средства се елиминираат од Консолидираниот Извештај за финансиската состојба заедно со исправката на вредноста. Добивката или загубата што произлегува од таквото отуѓување се признава во Билансот на успех.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.9 Нематеријални средства

Нематеријалните средства се состојат од жигови, лиценци и софтвер. Нематеријалните средства се евидентираат по нивната набавна вредност намалена за исправката на вредноста. Набавната вредност претставува фактурна вредност на набавените нематеријални средства зголемена за сите трошоци настанати до нивното право на користење.

Амортизацијата на нематеријалните средства се врши во еднакви годишни износи во текот на предвидениот век на употреба на нематеријалните средства, а најмногу до 10 години.

Одделно стекнати нематеријални средства

Нематеријалните средства со конечен животен век кои што се стекнати одделно се прикажуваат по нивната набавна вредност, намалени за акумулираната амортизација и за исправката на вредност. Амортизацијата на стекнатите нематеријални средства се врши во еднакви годишни износи во текот на предвидениот век на употреба на нематеријалните средства, а најмногу до 10 години. Предвидениот век на употреба и методот на амортизација се предмет на испитување на крајот на секој период за известување.

Интерно генерирани нематеријални средства - трошоци за истражување и развој

Издатоците за истражување се признаваат како расходи при нивното настанување. Интерно генерираните нематеријални средства кои произлегуваат од фазата на развој се признаваат доколку и само доколку може да го демонстрираат следното:

- Техничка изводливост за довршување на нематеријалното средство, така што тоа да биде расположливо за употреба или продажба,
- Неговата намера е да го доврши нематеријалното средство и да го користи или продаде,
- Неговата способност да го користи или продаде нематеријалното средство.
- Како нематеријалното средство ќе создава веројатни идни економски користи.
- Расположливоста на соодветни технички, финансиски и други ресурси за довршување на развојот и за употреба или продажба на нематеријалното средство,
- Неговата способност за веродостојно мерење на издатокот кој може да му се припише на нематеријалното средство за време на неговиот развој.

Износот на иницијално признатите интерно генерирани нематеријални средства е збир од настанатите трошоци од денот кога нематеријалното средство за прв пат ги исполнува критериумите за признавање наведени погоре. Во случај кога интерно генерираните нематеријални средства не ги задоволуваат критериумите наведени погоре, трошоците за развој се признаваат во консолидираниот биланс на успех во периодот во кој што се настанати.

Последователно по иницијалното признавање, интерно генерираните нематеријални средства се прикажуваат по нивната набавна вредност намалени за акумулираната амортизација и исправката на вредност на ист начин како и одделно стекнатите нематеријални средства.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.10 Обезвреднување на нефинансиските средства

Средствата кои имаат неограничен век на користење и не се амортизираат, се предмет на годишна анализа за можноста од нивно обезвреднување. Средствата кои се амортизираат се предмет на анализа за можноста од нивно обезвреднување секогаш кога настаните или измените во деловните услови укажуваат дека нивната сегашна вредност е повисока од проценетата надоместувачка вредност. Загубата од обезвреднување се евидентира за износот за кој сегашната вредност на средството ја надминува вредноста за неговото повторно надоместување. Надоместувачката вредност претставува повисоката вредност од нето продажната цена на средството, намалена за трошоците на продажба и неговата употребна вредност. Со цел за да се процени обезвреднувањето, средствата се групирани во најмали единици кои генерираат пари. Нефинансиските средства, освен гудвилот, кои се обезвреднети се проценуваат за можната корекција на обезвреднувањето на датумот на Консолидираниот Извештај за финансиската состојба.

2.11 Финансиски средства

Финансиските средства на Друштвото се класифицирани во следните категории: позајмици и побарувања и хартии од вредност расположливи за продажба. Класификацијата на вложувањата е направена во зависност од намената за која финансиските средства се набавени. Класификацијата на финансиските средства се одредува во моментот на нивната набавка и се анализира на секој датум на известување.

Позајмици и побарувања

Позајмиците и побарувањата се финансиски средства со дефинирани услови за плаќање и не се котираат на пазарите на хартии од вредност. Позајмиците и побарувањата се вклучени во тековните средства, освен оние кои имаат доспевање подолго од 12 месеци по датумот на Консолидираниот Извештај за финансиската состојба. Позајмиците и побарувањата се прикажани во Консолидираниот Извештај за финансиската состојба на позицијата Побарувања од купувачите и останати побарувања (Белешка 2.13).

Хартии од вредност расположливи за продажба

Финансиските средства “расположливи за продажба” се класифицирани како нетековни средства, освен оние кои раководството планира да ги отуѓи во период пократок од 12 месеци по датумот на Консолидираниот Извештај за финансиската состојба.

Набавката и продажбата на финансиските средства се евидентира на денот на тргувањето. Вредноста на набавката ги вклучува и трошоците за трансакцијата. Финансиските средства се бришат од евиденцијата во моментот на нивната продажба или во моментот на завршување на правото за добивање на надоместок. Финансиските средства “расположливи за продажба” се вреднуваат по нивната пазарна вредност. Друштвото исто така има вложувања во акции кои не котираат на пазар за хартии од вредност но се класифицирани како финансиски средства „расположливи за продажба“ и се вреднуваат по набавна вредност, бидејќи Друштвото очекува дека набавната вредност ќе се приближи до пазарната вредност. Позајмиците и побарувањата се вреднуваат по нивната амортизирана вредност со примена на ефективна каматна стапка.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.11 Финансиски средства (продолжение)

Промените во вредноста на финансиските средства се евидентираат во главнината и Консолидираниот Извештај за сеопфатна добивка, освен загубите од обезвреднување на финансиските средства, каматите пресметани со ефективна каматна метода и курсните разлики на финансиските средства кои што се признаваат во Консолидираниот Биланс на успех.

Во моментот на продажба на финансиските средства, акумулираниот износ во главнината што произлегува од промената на вредноста на финансиските средства се евидентира во Консолидираниот Биланс на успех. Дивидендите што се добиваат од поседувањето на финансиските средства се евидентираат во Консолидираниот Биланс на успех со стекнување на правото за добивање парични средства.

Пазарната вредност на финансиските средства се базира на последната тргувана цена на акцијата на Македонската берза за хартии од вредност. Вложувањата за кои вредноста не може со сигурност да се измери се прикажани според нивната набавна или ревалоризирана вредност намалена за исправката на вредноста.

На крајот на секој известувачки период, Друштвото врши анализа на вредноста на финансиските средства. Во случај кога постојат доволно индикатори дека вредноста на финансиските средства е неповратно намалена под нивната сегашна вредност, овие финансиски средства се сметаат за обезвреднети. Во тој случај, разликата помеѓу износот на обезвреднувањето и ревалоризационата резерва во главнината што произлегува од промената на вредноста на финансиските средства се евидентира во Билансот на успех. Загубата од обезвреднување на вложувањата која што е евидентирана во Консолидираниот Биланс на успех не се враќа повторно преку истиот. Анализата на обезвреднувањето на побарувањата од купувачите е опишана во Белешка 2.13.

2.12 Залихи

Залихите се искажуваат по цената на чинењето или по нето очекуваната продажна вредност во зависност од тоа која е пониска. Цената на чинење е пресметана врз база на стварните цени. Цената на чинењето на производството во тек, полупроизводите и готовите производи, ги опфаќа сите директни трошоци на производство и производните општи трошоци. Нето очекуваната продажна вредност претставува проценета продажна вредност намалена за трошоците за продажба.

2.13 Побарувања од купувачите

Побарувањата од купувачите се искажани по фактурираната вредност намалена за исправката на побарувањата. Исправката на вредноста на побарувањата од купувачите се врши секогаш кога постојат објективни докази дека побарувањето не може да се наплати. Индикаторите кои се користат при проценката за ненаплативост на побарувањата се: несолвентност, можноста од ликвидација и стечај и доцнење при исплатата на побарувањата. Износот на исправката на вредноста претставува разлика помеѓу фактурната вредност на побарувањата и износот кој се очекува да биде надоместен. Направената исправка на побарувањата се прикажува на позицијата: “Трошоци на продажба и маркетинг” во Консолидираниот Биланс на успех.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.14 Пери и парични еквиваленти

Перите и паричните еквиваленти се состојат од готовина на сметките во банките и во благајните.

2.15 Акционерски капитал

Акционерскиот капитал се состои од обични акции. Откупот на сопствени акции се прикажува како намалување на акционерскиот капитал зголемен за сите трошоци за негово откупување или отуѓување. Отуѓувањето на сопствените акции се прикажува како зголемување на акционерскиот капитал и е еднаков на готовинските приливи намалени за сите трошоци на трансакцијата.

2.16 Обврски по кредити

Иницијално, кредитите се прикажуваат по нивната номинална вредност, намалени за трошоците на трансферот. Во понатамошните периоди, кредитите се прикажуваат намалени за пресметаната камата.

Кредитите се прикажани како тековни обврски, освен за делот кој доспева по 12 месеци од денот на Консолидираниот Извештај за финансиската состојба.

2.17 Данок на добивка

Данокот на добивка се пресметува и плаќа согласно одредбите на Законот за данок на добивка. Плаќањето на месечниот данок се врши аконтативно утврдено од даночните органи. Крајниот данок по стапка од 10% се пресметува на утврдената добивка од Консолидираниот Биланс на успех, коригирана за одредени ставки согласно законските одредби. Во однос на подружниците на Друштвото, данокот на добивка се пресметува врз база на усвоените даночни закони на денот на извештајот за финансиска состојба во земјите каде што генерираат оданочив приход.

Одложен данок

Одложениот данок е пресметан за временските разлики помеѓу даночната основица и сегашната вредност на средствата и обврските. Одложениот данок не се пресметува при почетно вреднување на средствата и обврските, доколку во моментот на трансакцијата нема влијание врз даночната добивка или загуба. Одложениот данок се пресметува со примена на тековната даночна стапка. Одложените даночни обврски се признаваат за сите оданочиви временски разлики. Одложеното даночно средство е пресметано врз основа на веројатноста на постоење на идни оданочиви добивки кои ќе овозможат искористување на одложеното даночно средство.

Одложеното даночно средство е пресметано за временските разлики од вложувања во подружниците, освен ако времето на реализација на временските разлики е контролирано од страна на Друштвото и е извесно дека истите нема да се реализираат во догледна иднина.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.18 Користи на вработените

Обврски за пензии

Друштвото има обврска за исплата на надомести на вработените кои се категоризирани како “Дефинирани користи” и “Дефинирани придонеси”. Обврските се дефинирани како:

- “Дефинирани користи” на вработените - претставува обврска за исплата на надомести во моментот на пензионирање и вообичаено зависи од еден или повеќе фактори како што се години на старост, работен стаж и надоместоци.
- “Дефинирани придонеси” на вработените - претставува обврска за исплата на пензиско осигурување во државни и приватни фондови. Друштвото нема обврска за исплата на дополнителни износи доколку државните и приватните пензиски фондови немаат доволно средства за исплата на пензиите

Обврската дефинирана во консолидираниот Извештај за финансиската состојба за користите на вработените е прикажана според сегашната вредност на идните готовински одливи. Износот на “Дефинирани користи” се пресметува на годишно ниво од страна на независен актуар со примена на Кредитната метода на проектирани единици. Сегашната вредност на “Дефинирани користи” се пресметува со дисконтирање на проценетите идни готовински одливи, со примена на каматната стапка на високо ликвидни корпоративни обврзници, деноминирани во валутата во која дефинираните користи ќе бидат платени и кои имаат приближно еднаков период на доспевање со периодот на доспевање на дефинираните користи.

Друштвото има законска обврска за исплата на пензиско осигурување во државни и приватни фондови. По исплатата на придонесите за пензиско осигурување, Друштвото нема идна обврска по овој основ. Придонесите се евидентираат како користи на вработените во Консолидираниот Биланс на успех во моментот на нивно доспевање. Однапред платените придонеси се евидентираат како побарувања само доколку се осигура иден поврат на платените средства или идно намалување на обврската.

Технолошки вишок

На вработените кои се отпуштени како “технолошки вишок” или доброволно им престанал работниот однос во Друштвото, им се исплаќа паричен надомест. Надоместот за “технолошки вишок” се евидентира врз основа на настанат доброволен прекин на работниот однос, доставена и прифатена понуда од страна на вработениот за доброволен прекин на работен однос. Стекнатото право на исплата како резултат на “технолошки вишок” или на основа на доброволен престанок на работниот однос, се евидентира како краткорочна обврска и се очекува да се исплати.

Учество во добивка

На вработените може да им се признае право на учество во добивката, со одлука на Управниот одбор на Друштвото за распределба на добивката. Стекнатото право на учество во добивка се евидентира како краткорочна обврска и се очекува да се исплати.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

2.19 Резервирања

Резервирања за обновување на околината, реструктурирање или тужби против Друштвото се признаваат кога постои законска или судска обврска како резултат на минат настан и кога износот на надоместот со голема веројатност може да се предвиди. Резервирања не се вршат за идни загуби од работењето.

Резервирањата се евидентираат според нивната сегашна вредност на очекуваните трошоци, потребни за надоместување на обврската.

2.20 Формирање на приходот - признавање и мерење

Приходот претставува објективна вредност на примениот надомест или побарувањето за продадени добра и услуги. Приходот се прикажува намален за данокот на додадена вредност, проценетите поврати, дисконтите и рабатите. Приходите се состојат од:

Приходи од продажба на производи

Приходите од продажба на производи се признаваат во моментот на испораката на производите и прифаќање од страна на купувачот.

Приходи од продажба на услуги

Приходите од продажба на услуги се признаваат во моментот на извршување на услугата имајќи го во предвид степенот на завршеност на договорената услуга.

Приходи од камати

Приходите од камати се пресметуваат со примена на ефективната каматна стапка. Приходот од камати се намалува до износот на надоместувачката вредност, во случај на обезвреднување на побарувањето и претставува дисконтиран износ на очекуваниот прилив на готовински средства.

Приходи од дивиденди

Приходите од дивиденди се признаваат во моментот на настанување на правото за надомест од страна на издавачите на сопственичките хартии од вредност.

2.21 Дивиденди

Друштвото ги евидентира обврските по дивиденди кон акционерите, по одобрување на обврската за дивиденди на годишното Собрание на акционерите.

3. ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ

3.1 Видови финансиски ризици

Во своето работење, Друштвото е изложено на повеќе видови на финансиски ризици како што се пазарен ризик (ризик од промена на девизните курсеви, пазарните вредности и цените), кредитен ризик, ризик од неликвидност и каматен ризик. Пристапот на Друштвото во управување со финансискиот ризик е насочен кон проценка на непредвидливоста на финансискиот пазар и настојува да изнајде начин за навремено минимизирање на потенцијалните негативни ефекти. Управувањето со ризикот го врши Финансискиот сектор, а врз основа на политиките одобрени од страна на Управниот одбор.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

3. ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжение)

3.1 Видови финансиски ризици (продолжение)

Пазарен ризик

а) Ризик од промена на девизниот курс

Друштвото е вклучено во меѓународни трансакции и е изложено на ризик од промена на девизните курсеви, како резултат на изложеност на домашната валута во однос на различните странски валути. Ризикот од промена на девизниот курс се управува преку обезбедување на доволни количества на готовина во странски валути во банки за обезбедување на континуитет на операциите на Друштвото.

б) Ризик од промена на цените

Друштвото е изложено на ризик од промена на пазарната вредност на вложувањата расположливи за продажба. Друштвото не е изложено на ризик од промена на цената на готовите производи.

Кредитен ризик

Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик. Воспоставените политики и процедури овозможуваат продажба на купувачи со соодветна кредитна историја. Побарувањата од купувачите се состојат од голем број на салда. На тој начин, управувањето со кредитниот ризик вклучува политика на разумно намалување и дисперзија на концентрацијата на побарувањата во портфолиото на клиентите.

Ризик од неликвидност

Ризикот од неликвидност се управува преку обезбедување на доволни количества на готовина, можност за обезбедување на средства за кредитирање на операциите на Друштвото.

Каматен ризик

Друштвото не поседува значајни финансиски средства кои би обезбедиле принос на камати, така што готовинскиот тек на Друштвото не е под влијание на промените на пазарните каматни стапки.

Друштвото е изложено на каматен ризик за долгорочните и краткорочните кредити. Друштвото нема посебна политика за намалување на каматниот ризик, и истиот го регулира во директни преговори со банките. Каматните стапки на долгорочните кредити се значително помали од краткорочните, и значајно не варираат. Каматите на краткорочните кредити земени од банките во земјата во тековниот период се намалени во однос на минатата година.

3.2 Објективна вредност

Објективната вредноста на вложените средства расположливи за продажба се базира на вредноста на акциите кои котираат на официјалниот финансиски пазар на датумот на консолидираниот Извештај за финансиската состојба.

За вреднување на вложувањата кои не котираат на официјалниот пазар, се применува тековната пазарна вредност на вложувања во хартии од вредност во иста или слична групација во која дејствува субјектот.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

3. ФИНАНСИСКИ РИЗИЦИ (продолжение)

3.2 Објективна вредност (продолжение)

Сметководствената вредност намалена за проценетите исправки на вредноста на финансиски средства и обврски, со рок на доспевање пократок од една година, ја претставува приближно нивната објективна вредност.

Проценките на Друштвото се базираат на искуството и останатите фактори, вклучувајќи ги и очекувањата за идните настани за кои се верува дека се веројатни во сегашните околности.

3.3 Управување со ризикот од финансирање

Друштвото користи кредити со цел да обезбеди континуирано работење и да обезбеди поврат на вложувањата на инвеститорите и акционерите преку оптимизација на обврските по кредити и капиталот. Доколку е потребно, Друштвото може да го намали ризикот од финансирање преку намалување на износот распределен за дивиденди кон акционерите, да издава нови акции или да продаде средства со цел намалување на ризикот од финансирање.

4. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ

Друштвото врши проценка на идните настани. Проценетите износи вообичаено се блиски до реалните износи на остварените настани. Оние проценки кои може да имаат материјално влијание врз сегашната вредност на средствата и обврските во иднина се опишани подолу:

Објективна вредност на материјалните средства

Објективната вредност на проценетите материјални средства се анализира од страна на Друштвото на датумот на консолидираниот Извештај за финансиската состојба дали претрпеле значајна промена во однос на вредност на денот на проценката. Проценката на Друштвото е дека разликата помеѓу нивната пазарна вредност и проценетата сметководствената вредност е нематеријална и не влијае врз искажаниот резултат.

Објективна вредност на финансиските средства

Објективната вредност на финансиските средства расположливи за продажба, кои не котираат на официјалниот пазар на Македонската берза на хартии од вредност се евидентирани според нивната набавна вредност. Проценка на Друштвото е дека нивниот износ и разлика до можната пазарна вредност е нематеријална и истата нема никакво влијание врз искажаниот резултат, имајќи ги во предвид бројот на акциите во портфолиото на Друштвото, односно процентот на учество во вкупниот капитал на издавачите на хартии од вредност и нивната неликвидност.

Побарувања од купувачите

Друштвото врши анализа на објективната вредноста на побарувањата од купувачите.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

4. СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ (продолжение)

Проценки за евидентирање на користи на вработените

МСС19 користи на вработените, бара да се направат веродостојни проценки на износот на користите кој треба да се евидентира како обврска за користи на вработените. За оваа цел се користат актуарски проценки и техники како што се очекувана стапка на инфлација, долгорочно зголемување на медицинските трошоци, обрт на вработени и дисконтната стапка. Евентуалните промени на овие проценки на било која од овие варијабли може да ја промени обврската на друштвото по основ на користи на вработените.

5. СЕГМЕНТНО ИЗВЕСТУВАЊЕ

Примарен известувачки образец - деловен сегмент

Сегментното известување до Менаџментот се базира на информации за производите и категориите на купувачите.

Основни категории на производи се фармацевтски и нефармацевтски производи (хемиски, козметички и производи од биљно потекло). Основни категории на купувачи за производите на Друштвото се купувачи на големо.

Резултатите на сегментот за годината што завршува на 31 декември се:

	Продажби		Добивка од работењето	
	2016	2015	2016	2015
Фармација	6.910.385	6.591.387	788.715	742.607
Хемија	256.855	218.764	17.658	8.601
Козметика	822.820	784.027	23.124	9.806
Билкарство	302.710	266.236	24.958	19.958
Вкупно	8.292.770	7.860.414	854.455	780.972
Финансиски трошоци			(12.407)	(15.462)
Добивка пред даноци			842.048	765.510
Данок од добивка			(110.230)	(99.043)
Нето добивка			731.818	666.467

Сите приходи наведени погоре се генерирани од продажби кон надворешни купувачи. Средствата и обврските на сегментот за годината што завршува на 31 декември се:

Средства

	2016	2015
Фармација	8.599.836	8.256.007
Хемија	218.763	38.451
Козметика	1.194.428	972.843
Билкарство	578.219	473.504
Вкупно средства	10.591.246	9.740.805

Обврски

	2016	2015
Фармација	1.783.357	1.473.964
Хемија	87.202	62.857
Козметика	178.448	140.434
Билкарство	98.834	43.123
Вкупно обврски	2.147.841	1.720.378

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

5. СЕГМЕНТНО ИЗВЕСТУВАЊЕ (продолжение)

Останати ставки на сегментот за годината што завршува на 31 декември се:

	Амортизација		Инвестиции	
	2016	2015	2016	2015
Фармација	394.294	335.156	598.174	950.775
Хемија	9.713	8.812	12.990	9.064
Козметика	21.014	18.632	19.217	16.445
Билкарство	16.916	13.204	81.902	10.522
Вкупно	441.937	375.804	712.283	986.806

Секундарен известувачки образец - географски сегмент

Република Македонија е матична земја на Друштвото каде се одвива дел од активностите.

	Приходи од продажба		Нетековни средства	
	2016	2015	2016	2015
Македонија	3.321.026	3.235.800	5.318.980	5.042.022
Србија	1.490.964	1.391.428	30.111	37.882
Хрватска	717.053	682.906	9.543	12.473
Босна и Херцеговина	752.467	789.721	2.527	129
Останати земји	2.011.260	1.760.559	46.355	44.969
Вкупно	8.292.770	7.860.414	5.407.516	5.137.475

Прикажувањето на продажбите е врз основа на потеклото на купувачот. Нетековните средства се состојат од материјални и нематеријални средства.

Информации за поголемите купувачи

Продажбите од сегментот Фармација се одвиваат во повеќе земји и преку повеќе купувачи. Нема купувач со поголемо учество во продажбите на фармацевтски производи.

Кај продажбите на сегментот Хемија има еден купувач што учествува во директните продажби со 27,5% (2015: 33,5%).

Кај продажбите на сегментот Козметика има еден купувач што учествува во директните продажби со 14,3% (2015: 15,2%).

Кај продажбите на сегментот Билкарство има еден купувач што учествува во директните продажби со 46,8% (2015: 41,0%).

Видови на продажби

	2016	2015
Продажба на производи	6.195.299	6.044.516
Продажба на стоки	2.023.179	1.760.638
Останата продажба	74.292	55.260
	8.292.770	7.860.414

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

6. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 јануари 2015	798.411	1.903.673	2.642.156	16.655	5.360.895
Зголемувања	-	2.559	16.195	529.654	548.408
Пренос од инвестиции во тек	34.535	20.063	143.994	(198.592)	-
Елиминација на средства	-	-	(15.866)	-	(15.866)
Курсни разлики	-	98	(588)	4	(486)
На 31 декември 2015	832.946	1.926.393	2.785.891	347.721	5.892.951
Исправка на вредност					
На 1 јануари 2015	-	45.116	1.683.844	-	1.728.960
Амортизација за 2015	-	56.394	187.409	-	243.803
Елиминација на средства	-	-	(14.248)	-	(14.248)
Курсни разлики	-	18	(499)	-	(481)
На 31 декември 2015	-	101.528	1.856.506	-	1.958.034
Сегашна вредност					
На 31 декември 2015	832.946	1.824.865	929.385	347.721	3.934.917
Набавна вредност					
На 1 јануари 2016	832.946	1.926.393	2.785.891	347.721	5.892.951
Зголемувања	-	706	31.932	376.181	408.819
Пренос од инвестиции во тек	579	139.317	538.982	(678.878)	-
Елиминација на средства	-	(12)	(11.799)	-	(11.811)
Курсни разлики	-	(779)	356	-	(423)
На 31 декември 2016	833.525	2.065.625	3.345.362	45.024	6.289.536
Исправка на вредност					
На 1 јануари 2016	-	101.528	1.856.506	-	1.958.034
Амортизација за 2016	-	57.796	216.946	-	274.742
Елиминација на средства	-	(5)	(11.671)	-	(11.676)
Курсни разлики	-	(281)	387	-	106
На 31 декември 2016	-	159.038	2.062.168	-	2.221.206
Сегашна вредност					
На 31 декември 2016	833.525	1.906.587	1.283.194	45.024	4.068.330

Земјиштето и градежните објекти се проценети по нивната пазарна вредност на 31 декември 2014 година од страна на независен проценител. Ревалоризациониот ефект е пренесен во останати резерви на капиталот (Белешка 15).

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

7. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Патенти и лиценци	Софтвер и интерно генерирани нематеријални и средства	Останати средства	Средства во подготовка	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 јануари 2015	375.183	840.320	54.994	143.178	1.413.675
Зголемување	-	-	61	438.337	438.398
Пренос од инвестиции во тек	9.456	476.636	15.044	(501.136)	-
Отуѓувања на средства	-	-	(514)	(466)	(980)
Курсни разлики	(494)	(831)	288	1	(1.036)
На 31 декември 2015	384.145	1.316.125	69.873	79.914	1.850.057
Исправка на вредност					
На 1 јануари 2015	260.635	231.545	24.562	-	516.742
Амортизација за тековна година	45.068	78.630	8.303	-	132.001
Отуѓувања на средства	-	-	(514)	-	(514)
Курсни разлики	(93)	(425)	(212)	-	(730)
На 31 декември 2015	305.610	309.750	32.139	-	647.499
Сегашна вредност на 31 декември 2015	78.535	1.006.375	37.734	79.914	1.202.558
Набавна вредност					
На 1 јануари 2016	384.145	1.316.125	69.873	79.914	1.850.057
Зголемување	-	393	839	302.232	303.464
Пренос од инвестиции во тек	4.003	284.560	2.919	(291.482)	-
Отуѓувања на средства	(18.166)	-	-	(9)	(18.175)
Курсни разлики	(495)	1.314	820	(2)	1.637
На 31 декември 2016	369.487	1.602.392	74.451	90.653	2.136.983
Исправка на вредност					
На 1 јануари 2016	305.610	309.750	32.139	-	647.499
Амортизација за тековна година	32.991	125.820	8.384	-	167.195
Отуѓувања на средства	(18.166)	-	-	-	(18.166)
Курсни разлики	2	1.032	235	-	1.269
На 31 декември 2016	320.437	436.602	40.758	-	797.797
Сегашна вредност на 31 декември 2016	49.050	1.165.790	33.693	90.653	1.339.186

Нето сегашна вредност на софтверот изнесува 46.877 илјади Денари (2015: 55.040 илјади Денари), остатокот се интерно генерирани нематеријални средства.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

8. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ

Управување со ризикот од финансирање

Раководството на друштвото врши редовна анализа на кредитната задолженост.

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Обврски по кредити	507.609	353.738
Пари и парични еквиваленти	<u>(277.638)</u>	<u>(389.921)</u>
Нето обврски по кредити	<u>229.971</u>	<u>(36.183)</u>
Акционерска главнина	<u>8.443.405</u>	<u>8.020.427</u>
Нето обврски по кредити/Акционерска главнина	<u>2,72%</u>	<u>(0,45%)</u>

Финансиски инструменти и цели на управување со ризикот

Финансиските инструменти на Друштвото се состојат од пари и парични еквиваленти, купувачи и останати побарувања, добавувачи и останати обврски и кредити. Во текот на своето работење Друштвото е изложено на следните ризици:

Ризик од промена на девизните курсеви

Значаен дел од работењето на Друштвото како што се: продажбите на производи и услуги, набавка на основни средства, суровини и материјали, услуги и кредити се деноминирани во денари од странски валути. Друштвото не користи финансиски инструменти за минимизирање на ризикот, од причини што такви инструменти не постојат на пазарот во Македонија.

Состојбата на девизните износи деноминирани во Денари е следната:

	<u>Обврски</u>		<u>Средства</u>	
	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
ЕУР	1.065.918	820.401	1.636.204	1.535.599
РУР	6.194	2.353	805.540	565.243
УСД	263.583	185.663	58.384	68.420
ЦХФ	72.232	44.818	8.594	6.009
Останати валути	90.028	77.056	634.985	548.080

Друштвото најмногу е изложено на Евро и Руска рубља.

Следната табела ја покажува сензитивната анализа за зголемување и намалување од 10% на македонскиот Денар во однос на соодветните странски валути. Сензитивната анализа е направена на девизните салда на средствата и обврските на датумот на консолидираниот Извештај за финансиската состојба. Позитивните износи претставуваат зголемување на добивката во Консолидираниот Биланс на успех, а негативните износи, претставуваат нејзино намалување.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

8. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

Ризик од од промена на девизните курсеви (продолжение)

	Зголемување од 10% на вредноста на Денарот		Намалување од 10% на вредноста на Денарот	
	2016	2015	2016	2015
ЕУР	(57.028)	(71.520)	57.028	71.520
РУР	(79.935)	(56.289)	79.935	56.289
УСД	20.520	11.724	(20.520)	(11.724)
ЦХФ	6.364	3.881	(6.364)	(3.881)
Останати валути	(54.496)	(47.102)	54.496	47.102
Биланс на успех и Капитал	(164.575)	(159.306)	164.575	159.306

Сензитивноста на Друштвото кон странските валути во 2016 година е поголема од 2015 година, како резултат на зголемување на побарувањата од купувачите во странство и зголемување на кредитите и обврските кон странските добавувачи.

Ризик од промена на каматни стапки

Друштвото е изложено на ризик од промена на каматните стапки.

Следната табела ја покажува сензитивната анализа за зголемување и намалување за 10% на каматните стапки на девизните кредити на денот на консолидираниот Извештај за финансиската состојба. Позитивните износи претставуваат зголемување на добивката во Консолидираниот Биланс на успех, а негативните износи претставуваат намалување.

	Зголемување од 10%		Намалување од 10%	
	2016	2015	2016	2015
Кредити	1.120	1.535	(1.120)	(1.535)
Биланс на успех и Капитал	(1.120)	(1.535)	1.120	1.535

Доколку каматните стапки беа повисоки за 10% од тековните, добивката на Друштвото во 2016 година ќе беше помала за 1.120 илјади Денари, и обратно, доколку каматните стапки беа пониски добивката на Друштвото во 2016 година ќе беше поголема за 1.120 илјади Денари.

Ризик од ликвидност

Раководството на Друштвото води грижа за обезбедување на ликвидноста. Во соодветни случаи, Друштвото користи краткорочни и долгорочни кредити за финансирање на работењето. Раководството управува со ризикот од ликвидност преку одржување на извесен износ на слободни пари и парични еквиваленти, секојдневно пратење на состојбата на паричните средства и проекции за идните парични приливи и одливи. Друштвото има пристап до финансиски средства од банките со релативно ниска каматна стапка, што дополнително обезбедува можност за управување со ликвидноста.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

8. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

Ризик од ликвидност (продолжение)

Подолу е прикажана табелата за рочноста на финансиските обврски на Друштвото:

2016	До 1 месец	1 - 3 месеци	3 - 12 месеци	12 - 60 месеци	Вкупно
Обврски кон добавувачите	703.285	437.173	183.076	9.627	1.333.161
Обврски за кредити	225	-	439.764	67.620	507.609
	703.510	437.173	622.840	77.247	1.840.770
2015	До 1 месец	1 - 3 месеци	3 - 12 месеци	12 - 60 месеци	Вкупно
Обврски кон добавувачите	580.727	351.188	151.511	10.270	1.093.696
Обврски за кредити	-	1.649	327.034	25.055	353.738
	580.727	352.837	478.545	35.325	1.447.434

Подолу е прикажана табелата за рочноста на финансиските средства на Друштвото:

2016	До 1 месец	1 - 3 месеци	3 - 12 месеци	12 - 60 месеци	Вкупно
Побарувања од купувачите	1.234.792	841.714	148.206	-	2.224.712
Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	-	-	-	4.649	4.649
Пари и парични еквиваленти	277.638	-	-	-	277.638
	1.512.430	841.714	148.206	4.649	2.506.999
2015	До 1 месец	1 - 3 месеци	3 - 12 месеци	12 - 60 месеци	Вкупно
Побарувања од купувачите	1.140.295	606.260	143.433	-	1.889.988
Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	-	-	-	3.514	3.514
Пари и парични еквиваленти	389.921	-	-	-	389.921
	1.530.216	606.260	143.433	3.514	2.283.423

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

8. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

Даночен ризик

Македонската даночна регулатива постојано е предмет на различни толкувања и на чести промени. Како последица на тоа, трансакциите на Друштвото можат да бидат оспорени од страна на даночните органи и Друштвото би можело да се соочи со дополнителни даноци, казни и камати, кои би можеле да бидат значајни. Периодот за кој даночните и царинските органи можат да направат контрола со цел утврдување на даночните обврски на Друштвото е пет години.

9. ВЛОЖУВАЊА ВО ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
На 1 јануари	3.514	3.721
Зголемувања	1.313	657
Намалувања	(178)	(665)
Објективна вредност на вложувањата	<u>-</u>	<u>(199)</u>
На 31 декември	<u>4.649</u>	<u>3.514</u>

Вложувањата се состојат од:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Вложувања во некотирани компании	1.855	1.863
Вложувања во котирани компании	<u>2.794</u>	<u>1.651</u>
Вложувања во неповрзани субјекти	<u>4.649</u>	<u>3.514</u>

Вложувањата во хартии од вредност расположливи за продажба претставуваат вложувања во акции и удели на повеќе друштва и банки. Вложувањето во овие друштва и банки е помало од 10% од нивниот регистриран капитал.

Вредноста на вложувањата во котираниите друштва е искажана по нивната пазарна вредност. Акциите кои не котираат на пазар за хартии од вредност но се класифицирани како финансиски средства “расположливи за продажба” се вреднуваат по набавна вредност, бидејќи Друштвото очекува дека набавната вредност ќе се приближи до пазарната вредност.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

10. ЗАЛИХИ

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Суровини и материјали	871.534	741.745
Резервни делови	602	519
Ситен инвентар	1.678	5.333
Производство во тек	276.809	248.386
Готови производи	861.135	674.797
Трговски стоки	381.430	357.979
	<u>2.393.188</u>	<u>2.028.759</u>

11. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИТЕ

Побарувања од купувачи

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Побарувања од купувачи	2.491.337	2.159.917
Минус: исправка на вредноста	(266.625)	(269.929)
Нето побарувања од купувачи	<u>2.224.712</u>	<u>1.889.988</u>

Движење на исправката на вредноста:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
На почеток на годината	269.929	226.888
Исправка за годината	16.724	60.779
Директен отпис	(550)	(11.680)
Наплатено во годината	(23.304)	(2.339)
Курсни разлики	3.826	(3.719)
На крајот на годината	<u>266.625</u>	<u>269.929</u>

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
До 1 година	-	-
Над 1 година	266.625	269.929
На 31 Декември	<u>266.625</u>	<u>269.929</u>

12. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Аванси	56.766	46.478
Кредити на вработените	60	214
Побарувања за повеќе платен ДДВ	133.324	136.523
Останати побарувања	75.576	88.426
Минус: Нетековен дел од побарувањата	(8.728)	(3.091)
	<u>256.998</u>	<u>268.550</u>

Нетековните побарувања се однесуваат на кредити на вработените и аванси за материјални средства кои доспеваат во период од 3 години.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

12. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (продолжение)

Објективната вредност на нетековните побарувања од купувачите и останатите побарувања изнесува:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Останати побарувања	8.728	3.091

Ефективната каматна стапка на нетековните побарувања изнесува:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	3,75%	3,25%

Друштвото работи со голем број на купувачи во земјата и странство и поради тоа нема концентрација на кредитен ризик кај побарувањата од купувачите.

Побарувањата за повеќе платен ДДВ на Управата за јавни приходи се надоместуваат редовно.

13. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Пари во банки	274.683	388.110
Пари во благајна	1.123	1.337
Останато	1.832	474
	<u>277.638</u>	<u>389.921</u>

14. АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ

	<u>Број на акции</u>	<u>Обични акции</u>	<u>Сопствени акции</u>	<u>Вкупно</u>	<u>Премии од акции</u>
На 1 јануари 2015	1.416.612	2.220.127	(23.032)	2.197.095	-
Откуп на сопствени акции	-	-	-	-	-
На 31 декември 2015	1.416.612	2.220.127	(23.032)	2.197.095	-
Откуп на сопствени акции	-	-	-	-	-
На 31 декември 2016	1.416.612	2.220.127	(23.032)	2.197.095	-

Вкупниот број на одобрени и издадени акции е 1.431.353 со номинална вредност од ЕУР 25,56 по акција. Издадените акции се платени во целост.

Од вкупните сопствени акции, 14.741 се сопствени обични акции и 3.287 акции резервирани за поранешни сопственици од кои 3.228 приоритетни акции и 59 обични акции стекнати по основ на дивиденда.

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

15. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ

	Пренос на резерви	Основни средства	Вложувања	Фонд за акции	Вкупно
На 1 јануари 2015	(9.604)	1.115.054	(1.136)	228.916	1.333.230
Зголемување	-	-	199	-	199
Курсни разлики	-	(13.566)	-	-	(13.566)
	-	-	-	-	-
На 31 декември 2015	(9.604)	1.101.488	(937)	228.916	1.319.863
Зголемување	-	-	1.135	-	1.135
Курсни разлики	-	26.101	-	-	26.101
	-	-	-	-	-
На 31 декември 2016	(9.604)	1.127.589	198	228.916	1.347.099

Природата и правата кои произлегуваат од секој вид на останати резерви се:

- Ревалоризационата резерва за материјалните средства произлегува од нивната проценка. Овие резерви не се на располагање на акционерите.
- Резервите за вложувања произлегуваат од нивната проценка. Овие резерви не се на располагање на акционерите.
- Фондот за акции произлегува од задржаната добивка според одлука на Собрание на акционери и е на располагање на акционерите.

16. ОБВРСКИ ЗА КРЕДИТИ

	2016	2015
Долгорочни кредити	67.620	25.055
Краткорочни кредити	439.989	328.683
	507.609	353.738

Кредитите од банка во износ од 27.417 илјади Денари се обезбедени со материјални средства со сегашна вредност од 75.433 илјади Денари.

Доспевањето на кредитите е:

	2016	2015
До 1 година	439.989	328.683
Од 1- 3 години	67.620	25.055
	507.609	353.738

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

16. ОБВРСКИ ЗА КРЕДИТИ (продолжение)

Кредитите се деноминирани во следните валути:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
ЕУР	287.701	213.047
УСД	39.973	-
МКД	179.368	139.824
Останати	567	867
	<u>507.609</u>	<u>353.738</u>

Ефективната каматна стапка на кредитите изнесува:

	<u>31 декември 2016</u>			<u>31 декември 2015</u>		
	<u>ЕУР</u>	<u>УСД</u>	<u>МКД</u>	<u>ЕУР</u>	<u>УСД</u>	<u>МКД</u>
Каматна стапка	6 месечен ЕУРИБОР +3,1 – 4,5%	3,1%	3,3– 6%	6 месечен ЕУРИБОР +3,55 – 4,06%	-	4,2 – 6%

17. ОБВРСКИ ЗА ОТПРЕМНИНИ

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Обврски за отпремнини	<u>26.885</u>	<u>25.898</u>

Обврските за отпремнини се пресметани врз основа на законските барања за исплата на две нето просечни плати во моментот на пензионирање, со примена на актуарска пресметка.

Износот за отпремнини евидентиран во Билансот на успех изнесува:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
На почеток на годината	25.898	24.698
Зголемување на пресметката	1.091	1.200
Намалување на пресметката	(104)	-
На крај на годината	<u>26.885</u>	<u>25.898</u>

Основните претпоставки користени при пресметка на отпремнините се:

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Дисконтна стапка	<u>4,01%</u>	<u>4,04%</u>

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

18. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЦИ

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Одложени даночни средства	(17.817)	(19.507)
Одложени даночни обврски	<u>8</u>	<u>5</u>
	<u>(17.809)</u>	<u>(19.502)</u>

Одложените даноци од добивка се пресметани со примена на редовната стапка на данок од добивка во висина од 10%.

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
На 1 јануари	<u>(19.502)</u>	<u>(17.455)</u>
Одложен данок во Билансот на успех	1.693	202
Реализирана даночна обврска	<u>-</u>	<u>(2.249)</u>
На 31 декември	<u>(17.809)</u>	<u>(19.502)</u>

Движењето на одложените даночни средства и обврски е:

	<u>Резервирања</u>	<u>Вреднување</u>	<u>Вкупно</u>
На 1 јануари 2015	<u>(17.455)</u>	-	<u>(17.455)</u>
Во Билансот на успех	202	-	202
Реализирана даночна обврска	<u>(2.249)</u>	-	<u>(2.249)</u>
На 31 декември 2015	<u>(19.502)</u>	<u>-</u>	<u>(19.502)</u>
Во Билансот на успех	1.693	-	1.693
Реализирана даночна обврска	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
На 31 декември 2016	<u>(17.809)</u>	<u>-</u>	<u>(17.809)</u>

19. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИ И ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Обврски кон добавувачите	1.333.161	1.093.696
Аванси	9.713	5.993
Обврски кон вработените	94.000	80.456
Дивиденди	10.986	9.571
Останати обврски	<u>144.565</u>	<u>131.073</u>
	<u>1.592.425</u>	<u>1.320.789</u>

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

20. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА ОСТАНАТИ ОБВРСКИ И ТРОШОЦИ

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Резервирања за отпремнини	1.091	1.200
	<u>1.091</u>	<u>1.200</u>

21. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Наплатени отпишани побарувања	23.304	612
Приходи од камати од тековно работење	4.357	13.673
Позитивни курсни разлики од тековно работење	174.025	258.103
Останати приходи	98.937	111.825
	<u>300.623</u>	<u>384.213</u>

22. ОСТАНАТИ РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Камати од тековно работење	153	301
Негативни курсни разлики	105.602	303.407
Останати расходи	192.953	205.472
	<u>298.708</u>	<u>509.180</u>

23. ВИДОВИ НА ТРОШОЦИ

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Суровини и материјали	2.207.867	1.932.501
Надоместоци на вработените	1.691.568	1.525.490
Амортизација	441.937	375.804
Електрична енергија и вода	137.579	154.176
Исправка на побарувањата од купувачите	16.724	60.779
Транспорт	190.230	167.335
Промена на залихите	(165.764)	5.462
Набавна вредност на продадени стоки	1.486.422	1.375.183
Останати расходи	1.432.576	1.356.545
	<u>7.439.139</u>	<u>6.953.275</u>

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

24. ТРОШОЦИ НА ВРАБОТЕНИ

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Бруто плати	1.462.425	1.327.333
Останати трошоци на вработени	<u>229.143</u>	<u>198.157</u>
	<u>1.691.568</u>	<u>1.525.490</u>
Број на вработени на 31 декември	<u>1.725</u>	<u>1.610</u>

25. ОПЕРАТИВЕН ЛИЗИНГ

Оперативниот лизинг се однесува на изнајмување на деловни простории и возила. Вообичаениот период за изнајмување се движи од 3 - 5 години. Друштвото нема опција да ги откупи деловните простории и возилата.

Трошоци евидентирани во Билансот на успех се:

Минимум оперативен лизинг	<u>2016</u>	<u>2015</u>
	<u>53.004</u>	<u>58.174</u>
	<u>53.004</u>	<u>58.174</u>
Идни неотповикливи обврски	<u>2016</u>	<u>2015</u>
До 1 година	40.613	36.248
Од 2 - 5 години	<u>65.029</u>	<u>65.868</u>
	<u>105.642</u>	<u>102.116</u>

26. ТРОШОЦИ НА ФИНАНСИРАЊЕ

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Курсни разлики (нето) од кредити	(1.208)	(110)
Расходи по основ на камати од кредити	<u>(11.199)</u>	<u>(15.352)</u>
	<u>(12.407)</u>	<u>(15.462)</u>

27. ДАНОК НА ДОБИВКА

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Тековен данок на добивка	108.702	99.245
Нето одложен данок на добивка (Белешка 18)	<u>1.528</u>	<u>(202)</u>
	<u>110.230</u>	<u>99.043</u>

Данокот од добивка се разликува од износот што би произлегол доколку се употреби основната даночна стапка како што следува:

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

27. ДАНОК НА ДОБИВКА (продолжение)

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Добивка пред оданочување	<u>842.048</u>	<u>765.510</u>
Пресметан данок по важечка стапка од 10%	84.205	76.551
Приходи кои не се предмет на оданочување	(72)	(2.949)
Усогласување на расходите	61.087	60.108
Даночни олеснувања и ослободувања	(34.990)	(34.398)
Даночен кредит	-	(269)
Данок на добивка	<u>110.230</u>	<u>99.043</u>

28. ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА

	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Основна заработка по акција		
Расположлива Нето добивка (во Денари)	731.818.674	666.466.522
Просечен број на акции	<u>1.416.612</u>	<u>1.416.612</u>
Основна заработка по акција (во Денари)	<u>516,60</u>	<u>470,47</u>

29. ДИВИДЕНДА

Друштвото не ја евидентира обврската за дивиденди се додека истата не се ратификува на годишното Собрание на акционери.

На 4 април 2016 година на годишното Собрание на акционерите е одобрена пресметка и исплата на бруто дивиденда за 2015 година во износ од 329.211 илјади Денари. Пресметаната дивиденда и даноците се прикажани како намалување од задржаната добивка.

30. ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

Друштвото има превземено обврски по основ склучени договори со изведувачи за изградба, набавка и одржување на основни средства во износ од 6.779 илјади Денари (2015: 38.213 илјади Денари).

31. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ

Друштвото има обврска по основ на издадени гаранции од банки кон различни доверители во износ од 150.426 илјади Денари (2014: 129.313 илјади Денари).

32. ОДНОСИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

Друштвото нема краен единствен сопственик. Акциите на Друштвото се поседувани од голем број на правни и физички лица.

Надоместоци на раководството

Во текот на 2016 година на членовите на Управниот одбор на Друштвото не се исплатени надоместоци за учество во одборот. Во текот на 2016 година на членовите на Надзорниот одбор на Друштвото вкупно се исплатени 4.207 илјади Денари (2015: 5.006 илјади Денари).

БЕЛЕШКИ КОН КОНСОЛИДИРАНИТЕ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

33. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Официјалниот девизен курс за значајната валута користена при искажување на билансните позиции деноминирани во странска валута е следнава:

	<u>31.12.2016</u>	<u>31.12.2015</u>
ЕУР	61,48	61,59
РУР	0,96	0,91
УСД	58,33	56,37
ЦХФ	57,25	56,96